

Přednáška pro VIII. jarní semestr magisterského studia

SUBJEKTY TRESTNÍHO ŘÍZENÍ

Prof. JUDr. Jaroslav Fenyk, Ph.D., DSc.

6. 3. 2012

Subjekty trestního řízení

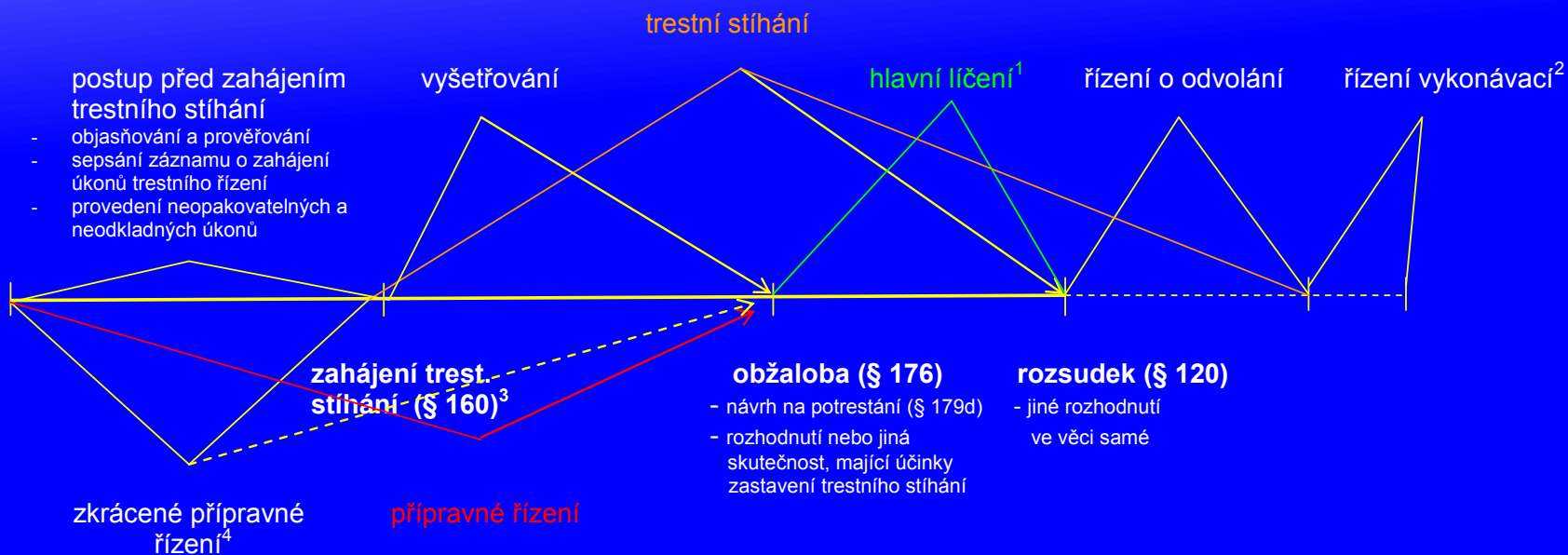
Pojem:

Subjekty trestního řízení rozumíme ty činitele (státní orgány, fyzické a právnické osoby), kteří mají a vykonávají vlastním jménem vliv na průběh řízení a kterým zákon dává k uskutečnění tohoto vlivu určitá procesní práva nebo určité procesní způsobilosti.

Druhy subjektů v trestním řízení:

- ♦ orgány činné v trestním řízení:
  - soud
  - státní zástupce
  - policejní orgán
- ♦ osoba, proti níž se řízení vede (podezřelý, obviněný, obžalovaný, odsouzený),
- ♦ spolupracující obviněný
- ♦ obhájce obviněného
- ♦ poškozený
- ♦ zúčastněná osoba
- ♦ osoby s tzv. samostatnými obhajovacími právy
- ♦ orgán pověřený péčí o mládež v řízení proti mladistvým
- ♦ další osoby jako např. svědek, znalec, tlumočník, pokud uplatňují návrhy na svědečné, znalečné nebo tlumočné

- ♦ Strany jako subjekty trestního řízení
- ♦ Procesní způsobilost subjektů v trestním řízení

Schéma průběhu trestního řízení podle českého trestního řádu

¹ Ve věcech, v nichž se konalo zkrácené přípravné řízení rozhoduje samosoudce po projednání věci ve zjednodušeném řízení (§ 314b trestního řádu).

² V některých případech, v nichž jsou uplatněny mimořádné opravné prostředky, resp. kdy je rozhodováno Ústavním soudem o ústavní stížnosti (§ 265a, §266, § 277, resp. § 314h a násl. trestního řádu) může probíhat ještě řízení o těchto prostředcích.

³ Ve věcech, v nichž se konalo zkrácené přípravné řízení a kde podal státní zástupce návrh na potrestání podle § 179d trestního řádu se trestní stíhání zahajuje tím, že návrh státního zástupce na potrestání byl doručen soudu (§ 174b odst. 1 trestního řádu).

⁴ Zkrácené přípravné řízení neprobíhá formou vyšetřování a nejde ani o řízení před zahájením trestního stíhání. Jde o samostatný druh řízení s vlastními pravidly.

Policejní orgán v trestním řízení

- ♦ **Policejní orgán** – v trestním řízení se tak označují nejen útvary Policie (§ 12 odst. 2 a § 161 odst. 2), PO před a po zahájení trestního stíhání, **Generální inspekce bezpečnostních sborů**
- ♦ **Organizace a působnost policie** – zákon č. 273/2008 Sb., o Policii České republiky, ve znění pozdějších předpisů
- ♦ **Úkoly policie** související s trestním řízením:
  - ochrana bezpečnosti osob a majetku,
  - boj proti terorismu,
  - odhalování trestných činů a zjišťování jejich pachatelů,
  - vedení vyšetřování o trestných činech.
- ♦ **Úkony** trestního řízení koná zpravidla **samostatně**, ale pod **dozorem** státního zástupce (§ 174 tr.ř.). V některých případech (zejména má-li být úkonem zasahováno do občanských, resp. lidských práv a svobod) je k provedení úkonu třeba **předchozího souhlasu** státního zástupce nebo soudce.

Úloha policie v rámci jednotlivých částí přípravného řízení:

- ◆ **Prověřování:**
  - ◆ šetření a opatření k odhalení skutečností nasvědčujících tomu, že byl spáchán trestný čin, a směřující ke zjištění jeho pachatele
  - ◆ zahájení trestního stíhání
- ◆ **Vyšetřování** – Služba kriminální policie a vyšetřování Policie ČR:
  - ◆ vyhledávání důkazů k objasnění všech základních skutečností důležitých pro posouzení případu, včetně osoby pachatele a následku trestného činu,
  - ◆ předkládá státnímu zástupci návrh na podání obžaloby + seznam navrhovaných důkazů
  - ◆ Vyšetřování, které provádí státní zástupce, kapitán lodi a orgány Vojenské policie
- ◆ **Zkrácené přípravné řízení**

Státní zastupitelství v trestním řízení

Definice:

Soustava úřadů státu, určených k zastupování státu při ochraně veřejného zájmu ve věcech svěřených zákonem do působnosti státního zastupitelství.

- ◆ Orgán veřejné žaloby v trestním řízení, plní i další úkoly vyplývající z trestního řádu, podílí se na prevenci kriminality a poskytování pomoci obětem trestných činů.
- ◆ **Soustava státního zastupitelství:**
  - ◆ Nejvyšší státní zastupitelství (Brno)
  - ◆ Vrchní státní zastupitelství (Praha, Olomouc)
  - ◆ Krajská státní zastupitelství (Praha, České Budějovice, Ústí nad Labem, Hradec Králové, Plzeň, Brno, Ostrava)
  - ◆ Okresní státní zastupitelství

- ◆ **Postavení ve vztahu k Ministerstvu spravedlnosti**
- ◆ **Úloha státního zástupce v přípravném řízení:**
  - ◆ orgán činný v trestním řízení
  - ◆ povinnost stíhat všechny trestné činy, o nichž se dozví
  - ◆ odpovídá za zákonnost průběhu přípravného řízení
  - ◆ dozor státního zástupce v přípravném řízení
  - ◆ výlučná oprávnění státního zástupce (návrhy, vyšetřování atd.)
  - ◆ vypracovává a podává obžalobu
- ◆ **Úloha státního zástupce v řízení před soudem:**
  - ◆ postavení strany (na rozdíl od přípravného řízení)
  - ◆ povinnost účastnit se hlavního líčení

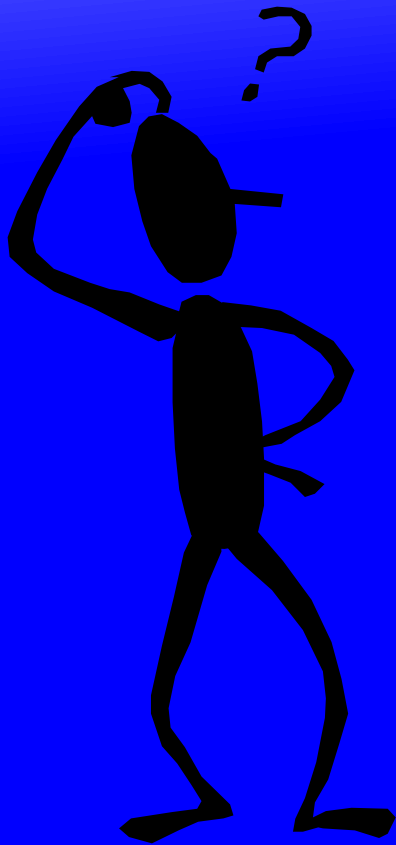

Úkoly a soustava soudů v trestním řízení

- ♦ Poslání soudů
- ♦ **Soustava** soudů:
  - ♦ Nejvyšší soud (Brno)
  - ♦ Vrchní soudy (Praha, Olomouc)
  - ♦ Krajské soudy (Praha, České Budějovice, Ústí nad Labem, Hradec Králové, Plzeň, Brno, Ostrava)
  - ♦ Okresní soudy
  - ♦ Zvláštní postavení – Ústavní soud
- ♦ **Úkoly** soudů
  - ♦ Rozhodují o vině a trestu za trestné činy

- ◆ **Pravomoc a příslušnost** soudů
- ◆ **Obsazení** soudů
  - ◆ **soudci, přisedící, předseda senátu**
  - ◆ **další úřední osoby** – vyšší soudní úředník, justiční čekatel, asistent soudce, zapisovatel a protokolující úředník, tlumočník, probační úředník

Dotazy?

Děkuji za pozornost.